

Силабус курсу:

СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ

Теорія і практика соціальної інклюзії

Ступінь вищої освіти:	магістр
Спеціальність:	053 Психологія /Психологія соціальної роботи
Рік підготовки:	1
Семестр викладання:	осінній
Кількість кредитів ЄКТС:	4,5
Мова(-и) викладання:	українська
Вид семестрового контролю	іспит

Автор курсу та лектор:

Бровендер Олена Олександрівна (лектор)

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

Старший викладач кафедри практичної психології та соціальної роботи

посада

obrovender@snu.edu.ua	+38-095-412-15-55	Viber за номером телефону	325ГК аудиторія кафедри ППСР
електронна адреса	телефон	месенджер	консультації

Викладач лабораторних занять:*

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

посада

електронна адреса	телефон	месенджер	консультації
-------------------	---------	-----------	--------------

Викладач практичних занять:*

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

посада

електронна адреса	телефон	месенджер	консультації
-------------------	---------	-----------	--------------

* – 1) дані підрозділи вносяться до силабусу в разі, якщо практичні та (або) лабораторні заняття проводить інший викладач, котрий не є автором курсу та лектором; 2) припустимо змінювати назву підрозділу на «Викладач лабораторних та практичних занять:», якщо лабораторні та практичні заняття проводить один викладач, котрий не є автором курсу та лектором.

Анотація навчального курсу

Цілі вивчення курсу:

Метою лекційних занять акцент зроблено на розгляді понять «соціальна ізоляція», «соціальна інклюзія» та «соціальна інтеграція»; представлено поняття, принципи та складові інклюзії та інклюзивної освіти; розглянуто труднощі, які виникають під час впровадження інклюзивної освіти; проаналізовано досвід реалізації програм та проектів громадсько-активних шкіл України, спрямованих на забезпечення соціальної інклюзії.

Метою самостійної роботи за дисципліною є засвоєння студентом навчального матеріалу в час, вільний від обов'язкових навчальних занять, без участі викладача; переорієнтація із лекційно-інформативної на індивідуально-диференційовану, особистісно-орієнтовану форму та на організацію самоосвіти студента; поглиблення, узагальнення та закріплення знань, які студенти отримують у процесі навчання, а також застосування цих знань на практиці.

Результати навчання:

Знати: - поняття «соціальна ізоляція», «соціальна інклюзія» та «соціальна інтеграція»; представлено поняття, принципита складові інклюзії та інклюзивної освіти; розглянуто труднощі, які виникають під час впровадження інклюзивної освіти; проаналізовано досвід реалізації програм та проектів громадсько-активних шкіл України, спрямованих на забезпечення соціальної інклюзії.

Вміти: Розуміння і визнання, що люди різняться між собою за своїм соціальним, економічним і культурним походженням, особливостями індивідуального розвитку і це – нормальне явище. Лідери в громаді несуть відповідальність за створення єдності й гармонії в соціальному середовищі. Соціальним групам необхідно надавати допомогу, щоб вони користувалися в громаді рівними правами. Потрібно розуміти, що існують різні ставлення до людей із різних соціальних груп. Існують можливості створення навчального середовища для учнів із різним рівнем індивідуального розвитку. Розуміння питання динаміки взаємовідносин між меншістю й більшістю, в тому числі й ризиків, пов'язаних із процесом інтеграції

Передумови до початку вивчення:

Майбутні фахівці зможуть розвинути професійні надбання, напрацьовані в результаті виконання робочої програми навчальної дисципліни «Теорія і практика соціальної інклюзії» завдяки вивченню наступного блоку дисциплін з циклів загальної та професійної підготовки: «Зв'язки з громадськістю»

Мета курсу (набуті компетентності)

Мета викладання дисципліни здобуття знань на розгляді понять «соціальна ізоляція», «соціальна інклюзія» та «соціальна інтеграція»; представлено поняття, принципи та складові інклюзії та інклюзивної освіти; розглянуто труднощі, які виникають під час впровадження інклюзивної освіти; проаналізовано досвід реалізації програм та проектів громадсько-активних шкіл України, спрямованих на забезпечення соціальної інклюзії.

Вивчення даного навчального курсу призначене для формування, удосконалення та розвитку у здобувача вищої освіти наступних компетентностей:

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 2. Здатність розробляти і управляти проектами.

ЗК 3. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК 4. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК 5. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК 6. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК 7. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК 8. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.

ЗК 9. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК 10. Здатність працювати в команді

СК 1. Здатність до використання сучасних теорій, методологій і методів соціальних та інших наук стосовно до завдань фундаментальних і прикладних досліджень у галузі соціального забезпечення.

СК 2. Здатність планувати та здійснювати соціальні дослідження з метою виявлення й аналізу соціально значимих проблем і факторів досягнення соціального благополуччя різних груп населення.

СК 3. Здатність до впровадження методів і технологій інноваційного практикування та управління в системі соціального забезпечення.

СК 4. Здатність до критичного оцінювання соціальних наслідків політики у сфері прав людини та сталого розвитку суспільства.

СК 5. Здатність доводити знання та власні висновки до фахівців та нефаківців.

СК 6. Здатність налагоджувати соціальну взаємодію, співробітництво, попереджати та розв'язувати конфлікти.

СК 7. Здатність розробляти і впроваджувати програми соціального захисту населення.

СК 8. Здатність оптимізувати процеси прийняття управлінських рішень у вирішенні питань соціально-економічної допомоги мало захищених категорій населення.

СК 9. Здатність до оцінки процесу і результату професійної діяльності та якості соціальних послуг.

СК 10. Здатність виявляти професійну ідентичність та діяти згідно з цінностями працівника соціальної сфери.

СК 11. Вміння інформувати населення щодо форм, методів та засобів надання соціальної допомоги, пенсійного забезпечення та страхування.

СК 12. Здатність до формування позитивного іміджу професії, її статусу в суспільстві..

Що забезпечується досягненням наступних програмних результатів навчання:

РН1. Розв'язувати складні задачі і проблеми, що потребують оновлення й інтеграції знань в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог..

РН4. Показувати глибинне знання та системне розуміння теоретичних концепцій, як із галузі соціальної роботи, так і з інших галузей соціогуманітарних наук.

РН8. Автономно приймати рішення в складних і непередбачуваних ситуаціях.

РН9. Виконувати рефлексивні практики в контексті цінностей соціальної роботи, відповідальності, у тому числі для запобігання професійного вигорання

РН10. Аналізувати соціальний та індивідуальний контекст проблем особи, сім'ї, соціальної групи, громади, формулювати мету і завдання соціальної роботи, планувати втручання в складних і непередбачуваних обставинах відповідно до цінностей соціальної роботи.

РН12. Оцінювати соціальні наслідки політики у сфері прав людини, соціальної інклюзії та сталого розвитку суспільства, розробляти рекомендації стосовно удосконалення нормативно-правового забезпечення соціальної роботи.

Структура курсу

№	Тема	Години (Л/ЛБ/ПЗ) за формами навчання	Стислий зміст	Інструменти і завдання
1	СОЦІОКУЛЬТУРНИЙ КОНТЕКСТ ЗМІН В ОСВІТІ	денна 2/0/2	СОЦІОКУЛЬТУРНИЙ КОНТЕКСТ ЗМІН В ОСВІТІ ОСІБ З ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ	Індивідуальні завдання.

№	Тема	Години (Л/ЛБ/ПЗ) за формами навчання	Стислий зміст	Інструменти і завдання
	ОСІБ З ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ	заочна 0,5/0/0,5		Опитування
2	ІСТОРИЧНЕ ПІДГРУНТЯ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ З ІСТОРІЇ РОЗВИТКУ ОСВІТИ ОСІБ З ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ В УКРАЇНІ	денна 2/0/2 заочна 0,5/0/0,5	ІСТОРИЧНЕ ПІДГРУНТЯ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ З ІСТОРІЇ РОЗВИТКУ ОСВІТИ ОСІБ З ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ В УКРАЇНІ	Індивідуальні завдання.
3	СУЧАСНИЙ ПЕРІОД РОЗВИТКУ ОСВІТИ ОСІБ З ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ	2/2 денна 2/0/2 заочна 0,5/0/0,5	СУЧАСНИЙ ПЕРІОД РОЗВИТКУ ОСВІТИ ОСІБ З ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ	Індивідуальні завдання. Обговорення
4	ІНКЛЮЗИВНА ОСВІТА ЯК МОДЕЛЬ СОЦІАЛЬНОГО УСТРОЮ	денна 2/0/2 заочна 0/0/0	ІНКЛЮЗИВНА ОСВІТА ЯК МОДЕЛЬ СОЦІАЛЬНОГО УСТРОЮ	Індивідуальні завдання. Опитування
5	МІЖНАРОДНЕ ТА УКРАЇНСЬКЕ ЗАКОНОДАВСТ ВО В ГАЛУЗІ ІНКЛЮЗІЇ ТРАНСФОРМАЦІ ЙНІ ЗМІНИ СПЕЦІАЛЬНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ	денна 2/0/2 заочна 0,5/0/0,5	МІЖНАРОДНЕ ТА УКРАЇНСЬКЕ ЗАКОНОДАВСТВО В ГАЛУЗІ ІНКЛЮЗІЇ ТРАНСФОРМАЦІЙНІ ЗМІНИ СПЕЦІАЛЬНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ	Індивідуальні завдання. Опитування
6	ПЕРСПЕКТИВИ РОЗБУДОВИ СИСТЕМИ ОСВІТИ ОСІБ З ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ ТА ВПРОВАДЖЕНН Я ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИСТРАТЕ ГІЯ УСПІШНОГО ВПРОВАДЖЕНН Я ІНКЛЮЗИВНОГО О НАВЧАННЯ	денна 2/0/2 заочна 0/0/0	ПЕРСПЕКТИВИ РОЗБУДОВИ СИСТЕМИ ОСВІТИ ОСІБ З ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ ТА ВПРОВАДЖЕННЯ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИСТРАТЕГІЯ УСПІШНОГО ВПРОВАДЖЕННЯ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ	Індивідуальні завдання. Питання
7	ДИФЕРЕНЦІЙОВ АНЕ ВИКЛАДАННЯ: ТЕХНОЛОГІЯ ІНКЛЮЗИВНОЇ ПРАКТИКИ РОЛЬ БАТЬКІВ У ПРОЦЕСІ	денна 2/0/2 заочна 0/0/0	ДИФЕРЕНЦІЙОВАНЕ ВИКЛАДАННЯ: ТЕХНОЛОГІЯ ІНКЛЮЗИВНОЇ ПРАКТИКИ РОЛЬ БАТЬКІВ У ПРОЦЕСІ ІНТЕГРУВАННЯ ДИТИНИ З ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ	Індивідуальні завдання.

№	Тема	Години (Л/ЛБ/ПЗ) за формами навчання	Стислий зміст	Інструменти і завдання
	ІНТЕГРУВАННЯ ДИТИНИ З ОСОБЛИВИМИ ПОТРЕБАМИ			

Рекомендована література

Основна література:

1. Бех І. Д. Виховання особистості. – К.: Либідь, 2003. – кн. 1: Особистісно орієнтований підхід: теоретико-технологічні засади.
2. Білозерська І. О. Деякі аспекти формування батьківської компетентності у родинах, що мають дітей з порушеннями розвитку // Психологопедагогічний супровід навчання дітей з порушеннями розвитку. – К. –2010.
3. Будяк Л.В. «Інклюзивне навчання в сільському загальноосвітньому закладі» - Черкаси, 2010.
4. Бут Т.И. Политика включения и исключения в Англии: в чьих руках сосредоточен контроль / Социальная эксклюзия в образовании. – М.,2003. – С. 17-25.
7. Василюк А., Пахоцінський Р., Яковець Н. Сучасні освітні системи. – Ніжин: Редакційно-видавничий відділ НДПУ, 2002. – 139 с.
8. Виклик для України: розробка рамкових основ змісту (національного курикулуму) загальної середньої освіти для 21-го століття // Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції. 26-27 червня 2007 р. –К., 2007. – 239 с.

Методичне забезпечення

1. Бут Т., Эйнскоу М. Показатели инклюзии. Практическое пособие // <http://www.gosbook.ru/node/37022>
2. Всесвітня декларація прав людини // http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_015
3. Громадсько-активні школи в Україні: кроки до дій / [Упоряд.: Н. Софій, Ю. Кавун]. – К.: Всеукраїнський фонд «Крок за кроком», 2005. – 160 с.
4. Закон України «Про освіту». – К.: ГЕНЕЗА, 1996. – 36 с
5. Конвенція про права дитини // http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_021
6. Конституція України. –К., 1996. – 63 с.
7. Міжнародні стандарти якості діяльності громадсько-активної школи. Навчальні програми і тренінги // www.communityschoolstandards.org
8. На пути к инклюзивной школе. Пособие для учителей // <http://divo.tomsk.ru/html/school2.htm>
9. Національна доктрина розвитку освіти України // Освіта України. – 2002. –23 квітня (№ 33). – С. 4 6.
10. Онлайн-база даних громадсько активних шкіл // <http://gash.ussf.kiev.ua>
11. Саламанкская декларация о принципах, политике и практической деятельности в сфере образования лиц с особыми потребностями // http://www.fl-life.com.ua/inclusion/?page_id=870
12. Софій Н. З., Найда Ю. М. Концептуальні аспекти інклюзивної освіти //

Інклюзивна школа: особливості організації та управління: Навчально –методичний посібник / Кол.: авторів: Колупаєва А. А., Найда Ю. М., Софій Н. З. та ін. За заг. ред. Даниленко Л. І. – К., 2007. – 128 с.

13. Софій Н. Філософія громадсько-орієнтованої освіти // Післядипломна освіта в Україні. – 2006. – № 2. – С. 33–35.

14. Л. М. Сергєєва, Н. З. Софій. Якісна професійно-технічна освіта – соціально вразливій молоді: Навчально-методичний посібник / За ред. Л. М. Сергєєвої. – К. : Арт Економі, 2012. – 168 с.

15. О. В. Пашенко, І. А. Гриценко, Н. З. Софій. Інклюзивна освіта в умовах професійно-технічного закладу: Навчально-методичний посібник. – К. : Арт Економі, 2012. – 184 с.

16. Керівні рекомендації для інклюзії: Забезпечення доступу до освіти для всіх. ЮНЕСКО. – 2008

Оцінювання курсу

За повністю виконані завдання студент може отримати визначену кількість балів:

Інструменти та завдання	Кількість балів
Участь в обговоренні	10
Практичні заняття	28
Самостійна робота (контрольні роботи, реферати, есе, презентації, опрацювання наукової літератури тощо)	32
Підсумковий екзаменаційний (заліковий) тест	30
Разом	100

Шкала оцінювання здобувачів

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Політика курсу

Плагіат та академічна доброчесність:

Під час виконання завдань студент має дотримуватись політики академічної доброчесності. Запозичення мають бути оформлені відповідними посиланнями. Списування є забороненим.

Завдання і заняття:

Всі завдання, передбачені програмою курсу мають бути виконані своєчасно і оцінені в спосіб, зазначений вище. Аудиторні заняття мають відвідуватись регулярно. Пропущені заняття (з будь-яких причин) мають бути відпрацьовані з отриманням відповідної оцінки не пізніше останнього тижня поточного семестру. В разі поважної причини (хвороба, академічна мобільність тощо) терміни можуть бути збільшені за письмовим дозволом декана.

Студент може пройти певні онлайн-курси, які пов'язані з темами дисципліни, на онлайн-платформах. При поданні документу про проходження курсу студенту можуть бути зараховані певні теми курсу та нараховані бали за завдання.

Поведінка в аудиторії:

На заняття студенти вчасно приходять до аудиторії відповідно до діючого розкладу та обов'язково мають дотримуватися вимог техніки безпеки.

Під час занять студенти:

- не вживають їжу та жувальну гумку;
- не залишають аудиторію без дозволу викладача;
- не заважають викладачу проводити заняття.

Під час контролю знань студенти:

- є підготовленими відповідно до вимог даного курсу;
- розраховують тільки на власні знання (не шукають інші джерела інформації або «допомоги» інших осіб);
- не заважають іншим;
- виконують усі вимоги викладачів щодо контролю знань.